

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 19. maj 2009
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2009-730-0875
Dok.: MOA40704

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1 vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, våbenloven, lov om politiets virksomhed, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og forvaltningsloven (Styrket indsats mod bandekriminalitet m.v.) (L 211), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 5. maj 2009.

Brian Mikkelsen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, våbenloven, lov om politiets virksomhed, lov om fuldbyrdelse af straf m.v. og forvaltningsloven (Styrket indsats mod bandekriminalitet m.v.) (L 211):

”Ministeren bedes kommentere henvendelse af 30/4-09 fra Amnesty International, jf. L 211 – bilag 2.”

Svar:

1. Amnesty International anfører bl.a., at man bør undlade at indføre den foreslåede minimumsstraf for visse våbenlovsovertrædelser, idet det traditionelt er domstolens opgave at vurdere den enkelte forbrydelses grovhed og lade denne vurdering komme til udtryk gennem den konkrete strafudmåling i hver enkelt sag.

Der kan om regeringens begrundelse for forslaget om at indføre den nævnte minimumsstraf henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3.2.1 og til pkt. 2.2 i den kommenterede høringsoversigt vedrørende et udkast til lovforslaget.

2. Amnesty International finder endvidere, at der ikke er behov for såkaldt retshåndhævelsesarrest efter retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, i sager omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 192 a, stk. 2 (om andre grove overtrædelser af våbenlovgivningen end ulovlig besiddelse mv. af skydevåben mv. på offentligt tilgængeligt sted). De almindelige regler om varetægtsfængsling bl.a. under henvisning til risikoen for ny kriminalitet eller for modarbejdelse af efterforskningen må anses for tilstrækkelige.

Når regeringen finder, at der i alle sager om overtrædelse af våbenlovgivningen under særlig skærpende omstændigheder efter den foreslåede bestemmelse i § 192 a, stk. 2, bør være mulighed for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2 (retshåndhævelsesarrest), skyldes det som anført i lovforslagets bemærkninger den potentielle fare for andre menneskers liv eller helbred, som våbenlovsovertrædelser under særlig skærpende omstændigheder kan udgøre.

3. Amnesty International kritiserer regeringens synspunkt om, at der i alle sager om grove overtrædelser af våbenlovgivningen bør være mulighed for at afsige retskendelser om aflytning ”på personen”, idet man ad-

varer ”mod den gradvise, stadige udhuling af domstolskontrollen med aflytning af borgerne”.

Som anført i lovforslagets bemærkninger finder regeringen på baggrund af den seneste tids skudepisoder mv., at der i alle sager om overtrædelse af våbenlovgivningen under særlig skærpende omstændigheder, jf. forslaget til straffelovens § 192 a, bør være adgang til at afsige retskendelser om aflytning ”på personen”. Regeringen vil derfor fremsætte et ændringsforslag herom til lovforslag nr. L 124 om udvidelse af adgangen til i retskendelser om telefonaflytning mv. at anføre den person, som aflytningen angår.

Lovforslag nr. L 124 indebærer alene en forenkling af fremgangsmåden for politiets indhentelse af retskendelse om telefonaflytning mv. i en række sager om alvorlig personfarlig kriminalitet mv. Lovforslaget indebærer ingen ændringer i retsplejelovens betingelser for, hvornår der kan foretages telefonaflytning mv., jf. retsplejelovens § 781. Telefonaflytningen mv. skal således som hidtil være af afgørende betydning for efterforskningen, og der skal foreligge bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser til eller fra en mistænkt.

Med hensyn til spørgsmålet om domstolskontrol bemærkes, at retten indledningsvis vil skulle tage stilling til, om retsplejelovens betingelser for at iværksætte en telefonaflytning mv. er opfyldt, og om rettens kendelse i givet fald også skal give mulighed for aflytning ”på personen”, jf. retsplejelovens §§ 781 og 783. Herudover er der adgang til efterfølgende domstolsprøvelse af de enkelte telefonaflytninger, som er foretaget på grundlag af kendelsen om aflytning ”på personen”. Politiet skal således snarest muligt efter udløbet af den periode, retskendelsen omfatter, i givet fald underrette retten om de telefonnumre, som indgrebet har været rettet imod, og som ikke er anført i kendelsen, samt om de bestemte grunde, der er til at antage, at der på de pågældende telefonnumre gives meddelelser til eller fra den mistænkte. Hvis særlige forhold taler for det, skal underretning ske senest 24 timer efter indgrebets iværksættelse. Retten underretter herefter den beskikkede advokat, som har mulighed for at indbringe spørgsmålet om indgrebets lovlighed for retten.

4. Amnesty International finder endelig, at der er en række problemer forbundet med den påtænkte ændring af ordensbekendtgørelsen, hvorefter politiet vil få adgang til at udstede såkaldte zoneforbud. Det anføres bl.a., at kriteriet for meddelelse af et sådant forbud (”utryghedsskabende

adfærd”) er upræcist, og det kritiseres, at overtrædelse af et administrativt meddelt (zone)forbud kan straffes med fængselsstraf, og Amnesty International anfører, at der ikke vil være tale om en reel domstolsprøvelse af et zoneforbud.

Der kan om baggrunden for den påtænkte ændring af ordensbekendtgørelsen henvises til pkt. 7.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Som det fremgår heraf, vil Justitsministeriet ved en ændring af ordensbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 511 af 20. juni 2005) skabe adgang for politiet til at meddele såkaldte zoneforbud, hvorved personer forbydes at færdes frem og tilbage eller tage ophold i et bestemt område med en radius på 500 meter.

Efter § 6, stk. 2, i ordensbekendtgørelsen kan politiet i dag – når en person flere gange har overtrådt bekendtgørelsens § 3 om visse former for forstyrrelse af den offentlige orden – meddele personen forbud mod at færdes frem og tilbage eller tage ophold inden for en afstand af 100 meter fra det sted, hvor den seneste overtrædelse er begået.

Forbud efter ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 2, forudsætter således et vist forudgående forløb med flere overtrædelser af bekendtgørelsens § 3, og forbuddet omfatter et mindre geografisk område (en radius på 100 meter). Det har i praksis vist sig, at bestemmelsen ikke er et tilstrækkeligt effektivt redskab for politiet til at gribe ind bl.a. over for såkaldte bandevagter.

Ud fra præventive hensyn er der efter Justitsministeriets opfattelse behov for, at politiet kan meddele et forbud mod at færdes frem og tilbage eller tage ophold i et bestemt område allerede første gang, der udvises en særligt utryghedsskabende adfærd. Der er endvidere behov for i denne situation at kunne meddele forbud med en større geografisk udstrækning end med en radius på 100 meter.

Det vil være en betingelse for, at politiet kan meddele et zoneforbud, at der foreligger særlige omstændigheder. Ved den konkrete vurdering af, om en person har udvist en særligt utryghedsskabende adfærd, forudsættes den generelle situation i området således inddraget - herunder navnlig om adfærden formodes at have tilknytning til et verserende opgør mellem kriminelle grupper eller til en aktuel kriminalitetsbølge i området.

Med en særligt utryghedsskabende adfærd tænkes som nævnt navnlig på såkaldte bandevagter, der ved deres tilstedeværelse og adfærd optræder intimiderende over for beboere og forbipasserende - f.eks. ved at tage opstilling iført skudsikre veste og medbringende metalscannere eller ved at udspørge, kontrollere og visitere andre personer, der færdes i området.

Som det fremgår af det anførte, vil det således være en forudsætning for, at der kan meddeles et zoneforbud, at der foreligger særligt kvalificerende omstændigheder. Vurderingen af, om der foreligger en særligt utryghedsskabende adfærd, skal endvidere ske ikke alene på grundlag af den konkrete adfærd som bandevagt mv., men også ved inddragelse af den generelle situation i det pågældende nærområde. At flere unge holder til bestemte steder eller færdes i grupper, vil naturligvis ikke i sig selv kunne give grundlag for et zoneforbud.

Et zoneforbud vil indebære et forbud mod at færdes frem og tilbage eller tage ophold i et bestemt område med en radius på 500 meter fra det sted, hvor den særligt utryghedsskabende adfærd, der har givet anledning til forbuddet, har fundet sted. Forbuddet vil omfatte veje eller andre steder, hvortil der er almindelig adgang, jf. ordensbekendtgørelsens § 2. Et zoneforbud vil skulle have så kort tidsmæssig udstrækning som muligt og maksimalt 3 måneder. Et zoneforbud vil kunne forlænges i op til 3 måneder ad gangen, hvis der er grundlag for at tro, at den pågældende ellers vil gentage den særligt utryghedsskabende adfærd.

Hvis en person bor eller arbejder inden for det område, som er omfattet af zoneforbuddet, vil den pågældende naturligvis kunne bevæge sig frit til og fra sin bopæl og ud i sit lokalområde. Dette vil i praksis betyde, at den pågældende trods et zoneforbud vil kunne færdes i området med henblik på at foretage almindelige dagligdags gøremål, herunder f.eks. indkøb, lægebesøg, biblioteksbesøg mv.

Der kan om kompetence- og klagereglerne ved behandlingen af sager om zoneforbud henvises til pkt. 7.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. Som det fremgår heraf, vil der – ud over adgangen til at påklage et zoneforbud til Rigspolitiet – ligeledes være mulighed for at indbringe forbuddet for domstolene efter grundlovens § 63. Dertil kommer, at spørgsmålet om lovligheden af et zoneforbud ligeledes vil være genstand for prøvelse under en eventuel straffesag om overtrædelse af forbuddet. Domstolsprøvelsen vil ikke, som anført af Amnesty Internatio-

nal, være begrænset til den blotte konstatering af, om der er nedlagt et forbud, og om dette i givet fald er overtrådt.

Som det fremgår af pkt. 7.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, foreslås politilovens § 23, stk. 3, ændret således, at overtrædelse af et zoneforbud kan straffes med fængsel. Det forudsættes, at overtrædelse af et zoneforbud i førstegangstilfælde normalt straffes med 7 dages ubetinget fængsel. Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og den angivne strafposition vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.